

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 12 kor — fill.
Fél évre . . . . . 6 kor — fill.
Negyed évre . . . . . 3 kor — fill.

Egyes szám ára 5 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel

Felélős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Manojvica-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitlatter soronkiut 40 fillér.

Iparügyünk veszedelme.

Beleütött a pártoskodás szelleme iparosainkba is. Sohase dicsekedhetek azzal, hogy valami mintaszerű egyetértés uralkodott közöttük és egyáltalán mi pozitív dolgot sem tudnak felmutatni eddigi működésükből — de eddigelé legalább nem terelték el figyelmüket azzal, hogy állandóan pártoskodtak volna.

Igy történt azután, hogy a tervbe vett iparvásár, amelyről épen lapunk csak nem rég megjelent számában irtuk meg, hogy tavaszi megrendelések teljesítése folytán maradt el — csakugyan elmaradt. Megvizsgálták azután a közönséget azzal, hogy hát ez az elmaradt iparvásár majd csak meg lesz tartva valamikor — ugy augusztus hónapjában.

Vigasztalónak ez is jó, mert csakugyan ami késik az még nem mulik.

Hát ez még magába véve nem valami nagy szerencsétlenség és sokkal komolyabb baj ez, hogy ezt kell feltételeznünk, hogy nemcsak ennek

az iparvásárnak a megtartását, de különösen a városunkban is a közel jövőben tervbe vett parkiállítás is sokat szenvedhet attól ha a iparosaink testületében honol az a szellem, amely apróságokkal, kicsinyes személyes kérdésekkel bibelődik, amely képes volt most is a betegségyező pénztár ügyei körüli korteskedéssel foglalkoztatni tagjait. Alaposan tehetjük fel tehát, hogy a testület éppen ezzel lehetett elfoglalva, hogy a kilátásba helyezett iparvásár is elmaradt.

Pedig hát kinek árt ez a lábrakapó szellem jobban mint éppen maguknak az iparosoknak?

A mai korban amidőn a vasuti hálózat kiünő kifejlődöttsége mellett erősen kell küzdenie a helyi iparnak, hogy a szomszédos ipar le ne nyomja a szabad versenyben, — el sem képzelhető, hogy egy testület a saját érdekeihez szükséges körülményeket fel ne ismerje, — hogy potom és üres választási históriákkal agyonüsse saját iparczikkeinek kelendőségét. Alig ért-

hető, hogy vannak oly tanácsadók, akik e dolgokba az iparosokat beleugrasztják s még kevésbé érhető, hogy egy testület, amelynek anynyi értelmes tagja van be ne lássa azt, hogy olyan korban élünk, amikor mindenki annyit ér amennyire magát érvényesíteni tudja.

A közérdek parancsolja, tehát nekünk, hogy intő szövegünket intézzük ehhez a testülethez, amelynek jó vagy rossz működésétől van függővé téve nagy részt iparügyünk fellendülése vagy hanyatlása, ennek a működése szolgál intő például mindazon iparosoknak, kik ehhez az ipartestülethez tartoznak.

Dobják sutba tehát a pártoskodást és apróságokkal és személyes motivumokra visszavezethető csatározást és saját érdekükben is foglalkozzanak azzal ami őket legközelebről érdekli helyi iparunk emelése eszközeként fejlesztésével és javításával.

Ennél jobb tanácsot nem tudunk nekik adni!

A Téli Tájékp.

— A »Bácskai Hirlap« eredeti tárczája. —

Irók és művészek mulattak együtt és érdekes emlékeket elevenítettek fel abból az időből, amikor még mindannyian bohémkedtek s bornyujukban a művészetek marsallboljával hónapos szobákban laktak és havonként csak tizenötösör vacsoráltak Eredeti és mulatságos történeteket hallottunk itt az első honoráriumokról, előfizetésre megjelent könyvekről, hóbotos amő örökről, nagylelkű mecénásokról, visszautasított képekről s az irodalmi és művészeti cigányélet egyéb bohóságairól.

De legsajátosabb talán a Forrai Kálmán festőművész esete volt, amelyet ő maga a következőképpen adott elő:

Pályámnak kezdetén egy új társaság alakult Budapesten művészethétségek fölfedezésére, szegény piktorok és szobrászok segélyezésére és tárlatok rendezésére.

— Ezek az én embereim, — gondoltam s beküldtem nekik legújabb tájképeimet, a melyet a műcsarnok visszautasított.

A műcsarnok igazgatósága azzal a megokással adta vissza, hogy elvből nem fogadhat el olyan festményeket, a melyeknek rájuk nincs. De őszintén szólva, azt bizsem, hogy

ez csak kifogás volt. Visszakaptam volna akkor is a képet, ha lett volna rájája.

Az új műpártoló egyesület vezéreiből sokkal kulánsabbak voltak. Elfogadták a Téli Tájékp-et keret nélkül s azt üzenték, hogy nézzek föl a kiállítási helyiségbe valamelyik nap délelőtjén, szeretnék velem a festmény elhelyezése ügyében értekezni.

Nem nagyon kértem magam s már másnap reggel fölsiettem a tárlat helyiségébe, hol — gondolhatjátok, mennyire hízelt nekem a dolog! — A rendezőség épp a keppemmel foglalkozott. A vászon igen nagy volt és dolgot adott egynehány embernek.

— Isten hozta kedves Forrai ur, üdvözölt az igazgató, s bemutatott a többi uraknak is, akik látható érdeklődéssel fogadtak. Imponált nekik a festmény terjedelme, a melylyel valóssággal megközelíttem Tintoretto nagy rékordját.

Mindannyian kezét szorítottak velem s gyözték dicsérni a művet, mely szerintök „az újabb tájképfestés egyik gyöngye.“ Uniszónó azt mondották, hogy van hangulata, s hogy különösen a víz pompásan van megfestve benne.

Csodálkoztam.

— Víz? — kérdém. — Hiszen víz nincs is a képen.

Most meg ők bántultak s az igazgató szigorúan így szólt:

— Minden jóravaló tájképe kell víznek lenni.

— Elavult fölfogás, — feleltem önérettel. Az igazi művészek épp az a feladata, hogy korrigálja a természetet. Meg akartam mutatni, hogy a természetben több a víz, mint kellene s hogy H²O nélkül is vannak szép vidékek.

A hátorság sohase téveszt el hatását Most se tévesztette el. Az urak újból megtekintették a képet s megint konstatálták róla, hogy „tájképművészetünk kevés ily szép művet mutathat föl az utolsó évtizedben.“

Ezt a kellemesen hangzó frázist a titkár ur mondta, aki azouban hamarosan kiesett az ünnepies tónusból s szinte haragosan kiáltott ráim:

— De hát mondja meg kérem, mi az ördög ez itt, hogyha nem víz?

S rámutatott egy jókora darab befestett területre, a melyet ha másvalakinek a képéről lett volna szó, magam is víznek néztem volna.

— Alapjában véve az uraknak igazuk van, — feleltem. Mert amit önök víznek tartottak, az: hó s végelemzésben a hó se egyéb víznél. Jobban megvizsgálták a vásznat s udvaria-

Mamuzsits polgármester sajtópöre.

Az automata czikkiró.

Tegnapelőtt délután játszódt le Szegeden az az esküdtzéki tárgyalás, amely talán pártatlanul áll a maga nemében. Kétféle az, hogy sajtóférfyunk tág teret enged annak, hogy egy stróhmannel miféle komédiákat lehet fűzni. Azt hisszük, hogy elfogulatlanságunk legjobb tanujelét adjuk, ha tudósításunkat a tárgyalásról egy szegedi lap nyomán adjuk. A „Szegedi Napló” a következőkben ismerteti ezt a tárgyalást:

Szeged, június 1.

Soha még magyar bíróság előtt olyan események nem történtek és olyan kijelentések nem hangzottak el, amikben a szegedi esküdtbírósnak Mamusich Lázár szabadkai polgármester sajtópöréből kifolyólag volt részvétel.

Egy a legteljesebb moral insanityben szenvedő ember, aki úgy lelkileg, mint testileg csak mint patológiai kórtínet jöhet tekintetbe s egyáltalán szikrányi komoly beszámítás alá nem eshetik, ma délután írásban, majd pathe-tikus felszólalásban kijelentette a büntető ha-ság előtt, hogy mindeddig frívól játéko-üzött a bírósággal, hogy minden bírósági szereplése, törvényállása, elítélése és fölmentése tiszta merő komédia volt, mert más emberek köz-életi harcainak csak függőnye, egymással zabólatlanul tülekedő haragosok megvásárolt zsoldosa volt, aki kikötött bérért vállalta ma-gára a törvény előtt mások cselekvéseit.

Ezt a torzembert pörölte be sajtó utján elkövetett rágalmazásért Mamusich Lázár, Szabadka város polgármestere és ez a számal-mas figura játszotta el ma a cinikus komé-diát a szegedi esküdtbírósnak előtt. Nagy ne-veltségességű komédia lett volna ez, ha meg nem csúfolta volna vele a büntető bírasko-dást, amelynek a torzember fölemelt arczal vágta oda, hogy bolondította, ugratta, fölül-tette, mert mindezekre őf fölbérelték, megvá-sárolták.

Számalmas képet világítanak meg ezek a ma délutáni események, amelyek részletükben

pártatlanul neveltségessék, de egészökbek mégis csak elszomorítóak voltak. Ebben a képen középütt a közérkölcisíget látjuk tólagást állva, amely körül egymást halálosan gyűlöló ortályos ellentékek vívják tomboló harcukat, közgyűlésen, magánéletben, sajtóban, irodák-ban, bünvádi feljelentésekkel, fizetett béren-czekkel, bizalomszavazatokkal és bírói íté-letekkel is.

Ez a kép vonult ma el a szegedi sajtóbi-róság előtt borzalmas panorámaként. A panorama központja Vukovits József volt, aki rágalmazással vádolva állt a bíróság előtt. A királyi ügyész a szabadkai Népszavában tö-mérdek olyan cikket talált, amelyek mélyen érintik Mamusich polgármester személyét s e cikkek miatt a szerzőséget magára vállaló Vukovicsot pörbe fogta. Vukovics állta a pört s ma a sajtóbírósnak komoly keretben vonult föl a tárgyalásra.

A bíróság.

Délután 3 órára volt kiűzve a szabadkai-akra nézve szenzációs sajtótárgyalás. A bi-róság részéről az elnöki tiszt Pókay Elek kir-törvényzéki bírót illeti, míg szavazóbírákúl dr. Rigó Endre és Hevesy Kálmán törvény-zéki bírák helyezkedtek el a zóldasztal mel-lett. A jegyzői asztal mellett Fischer Frigyes törvényzéki jegyző ült, a közvádlói székekben dr. Winchler István királyi ügyész, míg a vé-dői asztalhoz dr. Csillag Károly szabadkai ügyvéd telepedett. Köröskörül a tereben, az esküdték padjaiban s a hallgatóság helyein a tárgyalásra behívott esküdték ülték, míg Mamusich Lázár polgármester az ügyési asztal sarkánál helyezkedett el.

Pár percczel múlt 3 óra, mikor az elnök publikálta:

— Tárgyalatni fog Vukovits József sajtó-pöre. Vádlottat vezessék elő.

A vádlott.

Vukovits bejő s az elnök a vádlottak padja elé készített székre ülteti.

Mielőtt valaki szólhatott volna, fölemelkedik a védő s így szól:

— Tekintetes esküdtbírósnak, mielőtt a tár-

gyalás kezdetét venné, bátorkodom egy elő-terjesztést tenni, amely esetleg fölősslegessé fogja tenni a mai tárgyalás megtartását.

Elnök megadja az engedélyt az előterjesz-tésre és Dr. Csillag Károly védő a követ-kező előterjesztést tette:

„Tekintetes esküdtbírósnak!

Engedje meg a tekttes esküdtbírósnak, hogy mielőtt az esküdtzék az eljárás szabályai szerint megalakul: előterjesztéssel éljek. Ezt az előterjesztést megindokolni fogom azokkal a motívumokkal, amelyek igazságérzelem, pártatlan bírálatom és legjobb meggyőző-désemből fognak eredni.

Nagy erkölcsi bátorságot kell, hogy éreztem magamban akkor, amidőn elhatároztam, azt, hogy szembeszállani fogok az előítéletek egész sorával, azzal az előítélettel különösen, amely-lyel első sorban is Szabadka városában talál-kozom, amidőn Vukovics József védelmét, jobban mondva képviselét elvállaltam, hogy egy olyan egyénért, aki írásban beadott kér-vényében maga magáról azt állítja, hogy ő csak lemásolta azokat a cikkeket, amelyek miatt bevádolva lett, hogy ő ezeknek a cik-keknek a kéziratára csak azért vezetete rá a felelősség elvállalásának a záradékát, mert ezért megfizetve lett, — hogy egy ilyen egyén képviselében mégis megjelenni bátorkodtam.

Bátorkodtam pedig ezt megtenni azért, mivel igazságos megvilágításba akarom helyezni még a bűnösséget is, és megmenteni akarom ezen itt előttünk álló igazán szánandó alak részére azt, amit nekie még mindig emberi irlgalmassághól nyujtani képesek vagyunk — és ha itteni megjelenésének más célja sem lenne, missiót vélek teljesíteni akkor amidőn hozzájárulok ahhoz a ténykedéshez, amely legalább bűnbánatot fejez ki azért a frívól játéknak, amelyet védenczem az ország mond-hatni legtekintélyesebb esküdtzékével: a sze-gedi esküdtzékkel üzött már a multkori tár-gyalásnál is.

Nem arról van szó tekintetes esküdtzék, hogy Vukovics József ma a szegedi esküdték által elítéltetni vagy fölmentetni fog. Nem arról van szó, hogy a megfizetett szerzőség

san belenyugodtak, hogy a víznek vélt rész-let csakugyan hó. Bárha —

Jegyezte meg az elnök, aki még sohase látott esetet:

— Nem ártott volna, ha egy kicsit fehé-rebbnek festette volna.

— Ki festi még fehérnek a havat? — kér-deztem felsőbbséggel.

Ez tudniillik az egyetlen fegyver, amelylyel még kezdő művészek imponálni képesek az olyan idős és tekintélyes dignitáriusoknak, a kik nem tudják megkülönböztetni az olajfest-ményt a rézkarczól, de azért döntő voksuk van a tárlatoknál.

A hó dolgában fölmerült aggály ezzel el volt oszlatva. De most egy más nehézség tá-madt s az igazgató kissé idegesen kérdezte:

— Ugy-e kérem, mért nem szignálja ön a képeit elől s mért fűsti a becses nevét a vá-szon tulsó oldalára?

— Szerénységből, — feleltem szerényen.

— Patvar vigye a szerénységét! — kiál-tott indulatosan az elnök. — Ezzel minket nagy zavarba hozott.

— Hogyan?

— Hát tudja amaz iskola híveinél, akikhez ön is tartozik, legtöbbször a szignaturáról tudjuk csak meg, hogy mely irányban kell a képeiket felagatni. Az ön művénel, fájdalom, hiányzik ez az irányadás...

— Igen, ez nagyon kellemetlen, — erősít-tette az igazgató. — S még kellemetlenebb, hogy rámája sincs a képnek. Mert ha az volna, akkor az akasztójáról tudnók, hogy hogy kell függeszteni.

— A keretek olyan drágák, mentegtettem magam — s a képem oly nagy...

— Nem tesz semmit, nyugtatott meg az elnök. Csináltatunk neki rámát. De ezt is csak úgy rendelhetjük meg, ha tudjuk, vajjon szé-lességében kell-e felfüggeszteni, vagy a hosz-szával? Ez íránt legyen szives beününket tá-jékoztatni.

— A szélességében, — feleltem.

S hogy semmiképp se érthessenek félre, föl is jegyeztem egy papírlapra a jó em-bereknek, hogy a Téli Tájképet nem így kell függeszteni:

hanem emigy:

Az urak aztán megköszönték a fölvilágosi-tásokat és elbocsájtottak.

Egész boldog voltam, hogy a képet nem

utasították vissza s alig vártam, hogy meg-nyiljon a tárlat.

Sajnos, a kiállítás megnyitásánál s még azontul egy ideig nem lehettem jelen, mert egy felsőmagyarországi akplom képeinek a restaurálásával voltam akkoriban elfoglalva. Csudálkozok? Akkoron én is csodáltam, hogy a püspök rám, tájképfestőre bizta az egyházi festmények javítását. De most egészen ter-mészetesnek találom, mert meggyőződtem ar-ról, hogy ez az egész ország olyan, mint egy gyermekesereg, amelyet sőtétben magára hagy-nak s mikor világot gyujtunk, akkor senki sincs a helyén. Az én városomban például botrányos a közigazgatás és gyalázatos a tör-vénykezés s általános az a vélemény, hogy mind jó volna, ha a szolgáiró meg a járás-bíró helyet cserélhetne. De nem lehet, mert akkor megbomolna a megszokott rend, amely abban áll, hogy az embereket olyan foglal-kozársra alkalmazzák, a melyhez nem értenek. Én is alávettem magam ennek a törvénynek s szorgalmasan javítottam a rongált szent-képeket. Éppen csak annyi időm maradt, hogy ujságot olvashattam... Képzeltetek az örömdömet, mikor megtudtam belőlük, hogy a Téli Tájkép általános feltűnést keltett, hogy Keszler és Szana előmeréssel nyilat-koztak róla s hogy mindjárt a kiállítás első

bűnjelével közzétett cikkek iralmából mi igaz és mi nem, csupán csak arról, hogy teljesen erkölcsi lehetetlenség egy esküdszék ítélete alá bocsátani ilyen cikkeket, — mert az etikai igazságnak eleget tenni ilyen ügyben a verdikttil nem lehet. Védenczem a cikkeket nem írta és a ha a vizsgálatnak az igazi szerzőt kipuhatolni nem sikerült, legfőbb azért lehetne Vukovics Józsefet elítélni mert ilyen minősíthetetlen strohmanságra vállalkozott. Hogyan kereshet (tehát Mamusich Lázár polgármester elégtételt ezen a szánandó alakon, aki az elégtétel megadására teljesen képtelen?

Mindannak dacára a bűnbánás azt hozza magával, hogy még Vukovics Józsefben is az embert lássuk és ha egyéni jellemének teljes fogatékai mellett legalább azt a jóindulatot látjuk benne, hogy belátja bűnösségét: ne forduljunk el tőle teljesen, hiszen a legnagyobb gaztetteknek is meg szoktak bocsátani.

Amidőn tehát én Vukovics József képviselőt elváltam első feltételül kötöttem ki azt, hogy az esküdszékkel üzőt játékáért kell nekik bocsánatot kérni — ha azután ő Mamusich Lázár polgármestert is megkérdeli az az ő dolga, — de ő ezt is készséggel fölajánlotta. Hogy a polgármester ezt elfogadja e az ugyancsak a polgármester ur dolga és ugyancsak a mélyen tisztelt kir. ügyész ur dolga leszen az előadandók után határozni a felett, hogy a vád további képviselőitől eláll-e vagy pedig kivánni fogja, hogy ez ügyben az ügy merítuma felett a tekintetes esküdszék ítélet hozzon.

A tekintetes esküdszéknek megadandó elégtétel volt tehát ezen igazán sajnálatos ügyben az indító ok, amely arra készítetett, hogy ne csak a már említett előítélettel szembe szálljak — de, hogy férfias nyíltsággal szembe nézzek azoknak az esetleges magyarokatoknak, amelyek majd odahaza a pártoskodás kettős táborából eredőleg ellenem magyarzva lehetnek.

S mivel bár teljesen függetlenül tőlük, de mégis köztük élek és ismerem az ottani viszonyokat tudva azt, hogy sem az egyik,

sem a másik nem alkalmas arra, hogy értük az igazság félretolásával egyoldalú vagy elfogult legyenek, bátran fogtam bele ezen előterjesztésem előadásába.

Micsoda elretentő kép áll előttünk tekintetes esküdtbíró! Egy ember áll előttünk, aki saját magáról itt nyíltan bevallja, hogy pénzzel megvesztegetve vállalta el a cikkeket a felelősséget, — egy ember, akiről teljesen meg lehetünk győződve, hogy bár írni tud, de hogy azokat a cikkeket, amelyek oly erős éllel és írói ügyességgel megszerkesztve jelentek meg — ő éppenséggel nem írta, de nem is írhatta, mert az ő tendenciái sokkal inkább a mindennapi megéltetés kérdése körül, semmint a magasabb városi politika körül forognak, — egy ember áll előttünk, aki nem restelli bevallani, hogy a legutóbbi szegedi sajtópört is ilyen pénzért kiadott hírlapi cikk alapján nyerte meg Mamusich Lázár polgármester ellen. Ez az ember tehát egy egész esküdszékkel tudott félrevezetni és a külső látszat szerint legalább dajdalmaskodott Mamusich Lázár polgármester felett Szegeden — de nem Szabadkán, ahol Vukovics Józsefet és a viszonyokat ismerik.

Ezek után még magamnak is csak helyesnem lehetett Mamusich Lázár polgármesternek azt az eljárását, amelyet gyakran a szemére hánynak, hogy a lesújtó verdikt után bizalmat szavaztatott magának odahaza — ez a ténykedése tehát nem a verdikttil való dacolás, hanem a jogos önvédelem azon bujtogatók ellen, akik az ilyen alakokat, mint Vukovics József, fölfedezni tudják.

Ime uraim, itt áll Önök előtt Vukovics József, egy cikkszerző automata, akinek elől bedobják a megfelelő obulust — és hátulról kijön a felelősség záradékkal ellátott cikk. Ez az automata mindaddig, míg a megfelelő hol öt forintos, hol tíz forintos obulust beledobták, mindig hűségesen működött — sohasem téveszté el a cikk kiadását. Mindig vigyázott arra, hogy a jó obulust hiány nélkül kapja meg, mert elenkező esetben az automata készülék berekedt, megbomlott és a szerzőséget nem adta ki. Igazán érdemes és lele-

— Nos? hiszen akkor jól volt.

— Jó lett volna ám, ha nem akasztották volna föl — megfordította!

Mikor a halgatók magukhoz tértek a kaczagásukból, valamelyikünk azt a kérdést intézte Forraihoz:

— És a bevő?

— Az ragaszkodott a műkiállítás álláspontjához. Hiába kunyoráltam neki, hogy fordítsa meg a képet. A világot se akarta. Azt állította, hogy ahhoz nem értek. Hogy képet tudok festeni, de hogy nem tudok képet felakasztani.

A Téli Tájkép most is úgy lóg nála — megfordítva, a hegyek csucsával, s a fák koronáival lefelé. Néha elmelegyek a bankárhoz, a ki azóta egyéb képeket is vett már tőlem. Végignézek rajtuk, s már megszoktam, hogy a Téli Tájkép másképpen lóg mint a többi. Most már egészen természetesen találom, hogy a dolog így van, s ha Winterstein ur valahogy megfordítaná, talán én volnék az, a ki megülközne rajta... S higgyétek meg nem ez az egyetlen eset, a melyben azért sikerült valami, mert fejtejtőre esett...

Baedeker.

ményes találmány, amely megérdemelné, hogy pátenst szerzeszéknek reá.

Hogy tisztelt esküdt uraim teljes világításban lássák a hírlapi hajzsa hátterét, föl kell említenem, hogy Szabadkán ezuttal is kétféle irányzat van, amely a városi ügyvezetés ellen irányul. Az egyik, amely függetlenül bírálja meg közigazgatásunk nagy fogatékait, és amely esetről esetre a közgyűlésen, a bizottságokban és a nyilvánosság előtt a hírlapokban megszokta támadni a városi hatóságot sokszor Mamusich Lázár polgármestert is. Hogy ezt jogosan teszi-e, az nem tartozik ide és nem tartozik ezuttal feladatom keretébe, hogy Mamusich Lázárt itt védjem akár támadjam — de annyit nyíltan mondhatok, hogy az igazságos támadások nagyrésze éppen az én lapomban látott napvilágot. A másik ellenzéki irányt tulajdonképpen nem is egy szervezett párt, hanem csak egyesek képviselik, éppen azok, kkről védenczem azt állítja hogy ezek bujtatták fel a cikkeket felelősségének elvállalására. Az pedig teljesen köztudomású tény, hogy ezek Mamusich Lázárral a legelkeseredettebb személyes gyűlöletben vannak. A régi időknél dolgait ujiják fel és soha sem tudtak megbékülni Mamusich Lázár személyével.

Ezek megvilágítása után védenczem megbízásához híven kötelességem előterjeszteni azt, hogy Vukovics József az itt megszövegelt nyilatkozatát kívánja jegyzőkönyvbe vétetni, amely következőleg hangzik:

„Én Vukovics József ezennel ünnepélyesen kijelentem, amint azt már a tekint. szé. ed. esküdtbírósnál írásban is bejelentettem, hogy a „Népszava“ című társadalmi hetilap 1899. évi 25. számában „A polgármester gárdistái“ ugyancsak-e lapnak 1899. évi 25. számában „Garantírozatlan hírek“, ugyan e lapnak 1899. évi 26. számában „Virgilisnek“ ugyan e lapnak 1899. évi 26. számában „Megreperált becsület“ ugyan e lapnak 1899. évi 27. számában „Egy megtagadott vád“ ugyan e lapnak 1899. évi számában „Pihenő fegyelmű“ végül ugyan e lapnak 1899. évi 28. számában „Kiszáradt fa“, felíratu cikkeket nem én írtam, azonban azt, hogy nevetem ily rossz indulatu eljárás szolgálatába adtam most utóbb nagyon fájlalom és azért elsősorban a tekint. esküdtbíróstól ünnepélyesen bocsánatot kérek, hogy ily frívól játékot űztem a bíróság tekintélyével. másodsorban ünnepélyesen bocsánatot kérek Mamusich Lázár úrtól Szabadka város polgármesterétől, hogy ily rossz akaratu tendenciózus és rágalomokkal telt cikkektől az eljárás első szakában ugy a jelen ügyben, mint már előzőleg lefolytatott ügyben a felelősséget elvállaltam, és az által a polgármester urat minden alap nélkül nyilvános meghurcolásnak kitenni akartam.“

Azt hiszem tekintetes esküdtbíró, hogy ezek után senkisé meg kívánhatja azt, hogy ez az esküdszék az ügy érdemében legyen kénytelen ítélkezni, mert akár a felmentés akár az elítélés a tiszta erkölcsi fogalmakkal feltétlenül összeütközésbe jönne, — ha fölmentenék Vukovics Józsefet, akkor csak megisméllődnék a frívól játék, amely egyszer éppen az önök félrevezetésével már lejátszódott az önök színe előtt, — ha elítélnék, akkor egy vak eszköz fölött hoznának ítéletet, amely ítélet magában véve céltévesztett lenne, mert a panaszosnak elégtételül ugysem szolgálhatna — mert az elégtételt a panaszos csak úgy kaphatná meg, ha vádlottként azok

napján megvette egy ismert gyűjtő. A jó ur művészallásu ugyan, de a művészeknek ez mind-egy. S ha valamely képméret Tarlóczy gróf ezer forintot, Winterstein Náthán pedig ezerkétszázat ígérne, én habozás nélkül az utóbbinak adnám.

Alig vártam, hogy Pestre kerüljek. Amint oda értem, első utam a kiállításba vitt.

Azonnal megtaláltam a Téli Tájképet amelyet igen előnyös helyen függesztettek föl. Olyanformán lógott egy hosszifalon, mint a Tizian Mária Mennybemenetele a velencei akadémiában.

Gyönyörű rámat is csináltattak hozzá, amelynek egyik alsó szögletébe kartonlap volt dugva ezzel a fölírással: megvette Winterstein Náthán.

Es mégis — majd megfűtött a guta, mikor megláttam. Képzelték; a festményt csak-ugyan helytelenül aggatták föl.

*

Altalános habota követte a festő végszavait. S valaki megkérdezte:

— Hogyan? Mégis a hosszával szögezték föl?

— Dehogy! — kiáltott a piktor. — A szélességével.

állanak itt, akik a bevádolt czikke tulajdonképeni szerzői.

Ezek után én is arra kérem a tekintetes esküdthíróasztalt, hogy bocsásson meg ennek a szánandó alaknak, mert hiszen ő mégis csak ember, aki talán már okult a szomorú tapasztalatokon, — bocsásson meg neki ön is polgármester ur, és azt hiszem az állam képviselőjében a mélyen tisztelt ügyész is be fogja látni azt, hogy az állam érdeke, az esküdtszéki intézmény komolysága sem kívánja azt, hogy ilyen ügy bocsáttassék elbírálás végett az esküdtszék színe elé!

A vádlott beszél.

A nyilatkozat felolvasása után a vádlott emelkedik föl szólásra. Elmondja, hogy őt fényes állás ígéretével Mamusich Ágoston szabadkai ügyvéd és Kopilovics Lukács bírták rá a szerződés elvállalására. Ezt szerfölött sajnálja. Kéri a bíróság bocsánatát, majd pathetikus kifakadással Mamusich felé fordulva, így kiált:

— Nagyságos Mamusich polgármester ur. Szabadka város legtisztelendőbb polgára, alázatosan esedezem ünnepies bocsánatáért.

Enök: Mamusich polgármester ur, tessék nyilatkozni.

Mamusich polgármester ünnepélyesen kijelenti:

— Én megbocsátok.

Közvádó: Mivel vádlott kijelentette, hogy a cikket nem ő írta, s a polgármester bocsánatkérését elegendő elégtétellé véve, neki megbocsátott, a vádat, vád hiányában, ezenel ejletem.

A törvényszék most visszavonult határozathozatalra s tüstént visszatérvén, Pókay Elek elnök kihirdeti a törvényszék végzését, amely szerint az eljárás vád hiányában megszüntetik. A költséggel a kincstárát fogják terhelni.

Ezzel a tárgyalás véget ért.

Különtétel.

— *Lapunk legközelebbi száma az ünnep miatt szerdán jelenik meg.*

— *Piros pünkösöd napja.* Virágokkal feldiszített leánysergeg cirklá ma az utcákon és siet ki a zöld erdőbe, hogy ott dicsőítse gyermekét énekével a pünkösöd ünnepét. A krisztus igéjének aranynapja sugározza be ez ünnepet és a virágfakadással együtt nyilatkozik meg a hit eszméje, amelyet az apostolok hirdettek. Az idén barátságos érintkezésbe jött a pünkösöd ünnepe az ő és új testamentum hívőivel. Boldog ünnepeket kívánunk!

— *Drescher Edét* az elhunyt zombori közjegyzőt m. hó 31-én csütörtökön helyezték Baján örök nyugalomra. Drescher Ede Baja városának tíz éven át volt polgármestere és ez idő alatt igen sok szolgálatot tett szülő városának. A város szépítése körül is igen sok az érdeme. Egy cikluson át képviselte Baját az országgyűlésen szabadelvű programmal és mint képviselő neveztek ki zombori közjegyzőnek. Ezen második zombori közjegyzőség direkté Drescher kedvéért szervezetett mert Plósz akkori igazságügyi államtitkár javára mondott le a mandátumáról. Sokat vezített Baján Drescher népszerűségéből, hogy mint 32 éves fiatal ember az anyagi zavarokkal küzdő várostól elfogadott 1000 forint nyugdíjat.

— *Örömhír a gimnasiumi tanároknak.* A helybeli gym. tanároknak jó hírt hozott a mai posta. Az április havi közgyűlés alkalmával pótlásokkal ellátott fizetési szabályrendeletet jóváhagyta a ministerium s ma elküldte a tanácshoz. A fizetési pótlékok amely f. é. január 1-től számít még e hóban folyó-

sítják, úgy hogy egész summa pénzt fognak kapni — meg is érdemlik.

— *Torricelli Angelo* egyik legkitünőbb, ismert nevű olasz vívómester f. év augusztus 20-ig városunkban ismét vívótanfolyamot tart. Az egész tanfolyamért 20 fit díj fizelendő. Jelenkezni lehet a Dr. Piller Arthur ügyvédnél levő iven.

— *Eljegyzés.* Lusztig Andor helybeli kereskedő eljegyezte Fischhof Etelka kisasszonyt Szegedről.

— *Nyaraló a szabadban.* A »Nemzeti Casinó« terén most a nagy közönség is elszórakozhatik. A kaszinó vendéglőse, Bartos János, aki ugyszólván föllendítette a kaszinói vendéglőt, most egy kis nyári földélelet szerzett (amelyet Rottmann Imre vasbutorgyára állított ki kifogástalanul) — és előre láthatólag lesz is közönsége a kaszinói nyári szórakozó helynek.

— *A »Magyar-Francia« és a »Nemzeti balesetbiztosító társaság.* Ez a két soliditársári országszerle ismert intézet, Szabadkán egyedüli képviselőjével Geiger A. Mór helybeli ismert földbirtokost bízta meg. Tekintettel arra, hogy ezen képviselőket Geiger A. Mór átvette és mint lapunk mai számában megjelent hirdetésében közzétette, hogy ügynököket üzletszerzésre nem acceptál, hanem csupán az intézet által kiküldött hivatalnokok s az ő titkára lesznek hivatal ezen két intézet részére feleket biztosítani, ezen intézkedése és az ő személye teljes garantiát nyújt arra nézve, hogy az általa eszközöltetett biztosítási üzletkötések mindenkor a legkifogástalanabbul eszközöltetnek.

— *Szép kitüntetés.* Párisban most talál befeljezést az élelmi szerek külön kiállítás, melyen a szt. Lukácsfürdő kútállalatának »Krisztály« hegyiforrás ásványvize a nagy diszoklevéllel és az aranyéremmel lett kitüntetve. Budának kitünő ásványvizei tehát az asztali vizek között a külföldön is már szintén tért hódítanak.

— *Elegendő!* A párisi világiállítás megtekintésére azt hiszik — sok idő és sok pénz szükséges pedig nem úgy van. Elegendő mint a kiállítás igazgatósága sok kérdésre felelt, kilencz legfeljebb pedig 10 napi párisi tartózkodás, hogy nemcsak a kiállítás minden csodáját megtekintsük, hanem a francia főváros összes gyönyöreit is élvezhessük. Ezen élvezetek ára neveltséges olcsó! Fuch H. váltóháza Budapest kecskeméti-utca 1 sz. továbbá Kunetz Izidornál Szabadkán, melyek kizárólagos eladási helyek a világhírű Thos Cook & Son cég utazási jegyeit 360 korona (180 fr) mesés olcsó áron adja el. Ezen jegyek melyek 30 napig érvényesek a kiállítás megtekintőjének a következőket nyújtják: legkényelmesebb oda és visszautazást az utolsó szerinti megszakítását, tíz nap alatt a legfényesebb és legelegánsabb ellátást, szabad podgyász, szabad bemenet a kiállítás területére, ingyen kiszolgálás stb. Elegendő ha az utazásra most jegyzetjüket elő magunkat, hogy azt később megkezdhessük.

— *Lódljazás B.-Almásón.* A bácsmegyei gazd. egyesület f. é. jun. 24-ikén lótenyésztési jutalomdíjostást rendez B.-Almásón. A versenyben minden Bácsmegyei gazda résztvehet aki nevezett napon reggel 7 óráig jelentkezik. A díjakat a földm. ministerium adja.

— *A cs. kir. szab. adriai biztosító társulat Triesztben* e hó 3-án tartotta meg rendez évi közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban meleg hangon emlékezett a röviddel ezelőtt elhunyt báró Reinelt St. E. igazgatósági tagról a ki negyedszázadon keresztül vett tevékeny részt a társulat igazgatásában. A 61 ik (1899) üzleti év alakulására vonatkozó számadatok közül a biztosítási ágazatban az 1899. évben kötött biztosítási ügyletek 31.021.684 korona biztosított tőkére és 100.974 korona járadékösszegre rugnak. A biztosítási átlag 1899. december végével 250 millió tőké és 538.639 kor. járadékot tüntet ki. A díjbevétel 8.946.702 koronát teszen míg a halál és eléricsi esetekben teljesített fizetések 8.987.533 koronát

igényeltek, s ezenfelül függő károokra 769.887 korona lón tartalékba helyezve. Ezen ágazat díjtartaléka és díjtételei 53.643.679 koronára rugnak. Az elemi (tűz és szállítvány) biztosítási ágazatok díjbevétele 17.550.045 koronát tett ki, viszontbiztosításokra 7.876.417 korona lón kiadva és kárfizetésekre — a viszontbiztosítókat illető rész levonása után — 6.746.165 korona fordított, míg levonása után — még függő károokra 989.040 korona lón tartalékba helyezve. E két ágazat díjtartaléka 10.125.294 koronára rug. A tűzbiztosítási ágazat 1899-ben ép úgy mint csaknem mindegyik bel- és külföldi társaságokra az adriai biztosító társulatra is felette kedvezőtlen volt és a végeredmény kedvező alakulása az egybegyűjtött tartalékok kamatai és az életbiztosítási mérleg kedvező eredményének tudható be 100.000 kor. adóirtartalék levonása után fenmaradó 1.002.488 korona nyereményéből 200.000 korona az életbiztosítási ágazat külön nyereménytartalékának utaltatik át, mely ily módon 2.000.000 koronára emelkedik és osztalék címén — mint az előző évben — részvényenkint 150 korona kerül elosztás alá. A társulat tartalékai több mint 62 millió koronát tesznek, a melyből a díjtartaléka (saját számlára tudunkk viszontbiztosítási rész levonással) 55.226.356 korona, a nyereménytartalékokra 6.363.186 korona és az árfolyam ingadozásokra (a tőke elhelyezéseknél 1899. évben beállított jelentékeny értékvesztéseket levonása után 989.978 korona esik.) Báró Reinelt a trieszti kereskedelmi kamara elhunyt elnöke helyébe ezen kamara első alelnökét: Dimmer Ferenczet választották be a társulat igazgatóságába.

— *Kiadó lakás* A városi színház közelében teljesen elkülönített kényelmes uri lakás mely négy utcai szobából, üveges folyósóból, vilagos nagy konyhából és a szükséges mellékhelyiségekből áll, nagy kertes udvarral f. évi augusztus hó 1-ével jutányos áron kiadó. Bővebb értesítés nyerhető kiadóhivatalunkban.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség értesítésére hozni, hogy

kárpitos és diszító.

m ü t e r m e m e t

Deák utca Radisics féle házba tettem át. Egyben tudatom, hogy egy csodátömeg előnyös megvétele által egy egyes bútordarabok mint garnitúrák ebédlők, szőnyegek, diványok, matraczok minden e szakba vágó cikkek a képviselhető legjutányosabb árban számíttatnak.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Reiner Mór.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított

PÉCSI o o o
Tejcsarnok

országos híru termékeiből **7 korona** utánvétel mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolva
12 drb imperiált,
12 drb esemege és
12 drb pikáns-sajtot.

Megrendelések levelező-lapon röviden „Kérek egy hétkoronas sajtocsomagot“ czimzendők:

Pécsi Tejcsarnok, Pécs.

Nyiltter.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, a kik felejtethetlen emlékü fiam, illetve testvér és rokon,

Dr. Klein Imre

elhunyna alkalmából nekünk részvétükkel nyilvánítani a temetésen megjelenésükkel gyászunkban részt venni szívesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Dr. Klein József és családja.

Nyári helyiség megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a „Nemzeti Casinó” épületében levő vendéglőm előtti

NYÁRI HELYSÉGET

a mai napon megnyitottam.

Ezen nyári helyiségemben, mely a szabad ég alatt van, kiszolgálók világszegeit, jégbehűtött friss sört, kitűnő asztali borokat: továbbá fagyaltot, jegeskávét stb.

Konyhám különös figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek.

Szíves látogatásukat kérve, maradok

Kiváló tisztelettel
Bartos János,
a „Nemzeti Casinó” vendéglőse.

554 szám. 1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíróság 1900. 644/1 számú végzése által Brüll Ignác és társa budapesti cég javára Biermann Jakab szabadkai lakos ellen 297 kor. 20 fill. tőke ennek 1896. évi június hó 7. napjától számított 5% kamatai és eddig összesen 40 kor. 92 fill. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 3735 koronára becsült bntorok, ágyéművek, kocsi lovak és sörből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek 1900. V. 644/4 számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén vagyis Szabadkán VI. kör 129 h. sz. leendő eszközlésére 1900. év június hó 5-ik napjának délelőtti 11¹/₂ órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107 §-a értelmében legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szabadkán, 1900. évi május 21.

Bende Ignác,
kir. bír. végrehajtó

Dr. Dömötör Miksa

gyermekorvos

lakását Petőfi-utca (csirke-piacz) 63.

Dr. Klein házába helyezte át.

Telefon 29. szám.

1800. szám eln. 1900.

Árlejtési hirdetmény!

A kir. igazságügyminiszteriumnak 19950/J. M. 900 számú rendelete alapján a szabadkai törvénykezési épület helyiségeiben levő körülbelül harmincz darab régi cserép kályha átrakása és kellő megnagyobbítással leendő kifogástalan ókarba hozatala végett szükséges munkáknak, továbbá huszonöt darab új cserépkályha szállítása és felállításának biztosítása végett folyó évi június hó 25-én d. u. 3 órakor árlejtés tartatik, mely munkákra vonatkozó szerződési feltételek, illetőleg tervezet a kir. törvényszék irodaigazgatójánál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Ezen a megkötendő szerződés felsőbb jóváhagyásáról veendő értesítéstől számított nyolcz hét alatt elkészítendő munkák költségei 3492 szóval! Háromezernégy száz kilenczvenkettő koronában vannak előirányozva.

A munkák teljesítése végett csak a kályhás ipar önálló gyakorlására jogosult egyének pályázhatnak, kik írásba foglalt s pecséttel bezárt ajánlatukat 180 szóval! Egyszáznolczvan korona bánatpénznek a szabadkai kir. adóhivatalnál történt letétbe helyezését igazoló adóhivatali nyugtával együtt folyó évi június hó 24-én d. e. 10 óráig elnöki irodámban adhatják be, hol azok az 1-ső pontban meghatározott időben a netán megjelent versenyzők előtt felbontatnak.

Bánatpénz nélkül, továbbá a kitéltüztött időn tul beadott, valamint távirati és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek, az ajánlatok közül pedig a szabadválasztási jog a kir. törvényszék elnöke részére fenntartatik.

Szabadkán, 1900. évi május hó 29-én.

Polgár József
kir. tszéki elnök.

Kerékpárok:

Alapított: 1888. évben.

Délmagyarország első legnagyobb kerékpár forgatóára:

Kemény Lajos

HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELY.

Piókraktárak: Szeged, Arad, Gyula, Orosháza.

Bizományi raktár:

MAYERHOF F. látszerésznél Szabadkán.

Kossuth-utca (Nemzeti szállóval szemben.)

Az ország egyedüli universalis kerékpár raktára, hol a világhírű Neumann, Germania, Helical, Premier, Excelsior, Kayser, Meteor, Styria, Champion Rössler és Jauernig, Kohinoor, Beeston, Adria valamint amerikai kerékpárok olcsó áron jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Duo választék kerékpárveszek és felszerelési cikkek közül. Árjegyzék ingyen és bérmentve!

HEYDEN TÁPANYAGA

(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt fedénybe, mely az emésztési szervekét függetlenül kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló

gyengélkedők, gyermekek, szoptató nők, vészegény, labadozó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségnek.

Étvágygerjesztő.

Kapható gyógyszerárak és gyógyárú-üzletekben. — Heyden vegyszert gyára Radébeul — Drezda.

Üzlet áthelyezés miatt

főtér, Manojlovics- féle ház, Stoykovics Döme fűszerkereskedő mellett

NORINBERGI. DISZMŰ ÉS RÖVIDARÚ KERESKEDÉSEMBEN

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁST TARTOK

mely alkalommal az összes raktáron levő árukat

BEVÁSÁRLÁSI ÁRON + ÁRUSITOM EL

ugymint: férfi és női ingek, gallér és kézelők, nyakkendők, csipkék, szalagok, kézimunkák, nap és esernyők, himzések, férfi, női és gyermek harisnyák, férfi és női selyem és bőrkeztyük stb. stb. stb. itt fel nem sorolt árucikkek.

Kérem a nagyérdemű közönség szíves látogatását.

Tisztelettel

BECK ZSIGMOND.

== P A R D O N ==

hogy ismeretlenül megszőlítom, de ez az

ÖLTÖNY

a melyet Kegyed visel feltűnően jól áll.

Ugyan kérem hol készítette ?

KASSOWITZ FÜLÖPNÉL

(Vermes féle ház, az „Otthon kávéház“ mellett).

Ez az öltöny is, mint a többi, évek során át ott vásárolt **öltönyeim**, — finom kelméből, **jutányos áron** és kifogástalanul lett elkészítve. Mindazonáltal ajánlom Önnék uram, hogy ne ezen ruha után ítéljen csupán, hanem vegye magának azon fáradságot s nézze meg az ott levő

NAGY RAKTÁRT.

Talál ott szebbnél szebb, jobbnál jobb és olcsóbbnál olcsóbb

Férfi fiú és gyermeköltönyöket, valamint felöltőket.

Köszönöm uram, Kassovits raktárát azonnal meg is nézem.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

férfi és női divatüzletem

végleges felosztása folytán, **hatóságilag engedélyezett**

VÉGELADÁST

rendezek, mely alkalommal az összes raktáron lévő áruk u. m.

kalapok, czipők, fehérneműk, bőrárúk, keztyűk, bőröndök stb. bevásárlási áron alul árusítatnak el.

Szíves látogatásukat kérve, maradtam

Kiváló tisztelettel

RUKAVINA NÁNDOR

Kossuth-utca, Halbrohr-palota.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Fényképészeti műterem megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi június hó 1-én

Szabadkán, Szt.-István-tér Kunetz-házban (Otthon-kávéház.)

a jelen kor színvonalán álló

FÉNYKÉPÉSZETI és FESTÉSZETI MŰINTÉZETET

nyitottam.

Utalva hosszú évi tapasztalataimra, melyet részben külföldön, részben pedig a főváros legelőkelőbb műintézeteiben, mint pl. Koller tanár, Mai és Társa és Uher Ödönnél szereztem, bizton remélem, hogy a legnagyobb igényeket is ki fogom elégíthetni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, kezeskedem **kitűnő** és **izléses** munkákért, Szabadkán. 1900. június havában

vagyok kiváló tisztelettel

Fióközlet Ujvidéken!

Vajda Sándor, fényképész.

== P A R D O N ==

hogy ismeretlenül megszölitom, de ez az

ÖLTÖNY

a melyet Kegyed visel feltűnően jól áll.

Ugyan kérem hol készítette ?

KASSOWITZ FÜLÖPNÉL

(Vermes féle ház, az „Otthon kávéház“ mellett).

Ez az öltöny is, mint a többi, évek során át ott vásárolt **öltönyeim**, — finom kelméből, **jutányos áron** és kifogástalanul lett elkészítve. Mindazonáltal ajánlom Önnék uram, hogy ne ezen ruha után ítéljen csupán, hanem vegye magának azon fáradságot s nézze meg az ott levő

➔ NAGY RAKTÁRT. ➔

Talál ott szebbnél szebb, jobbnál jobb és olcsóbbnál olcsóbb

➔ **Férfi fiú és gyermeköltönyöket, valamint felöltöket.** ➔

Köszönöm uram, Kassovits raktárát azonnal meg is nézem.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

férfi és női divatüzletem

végleges felosztása folytán. **hatóságilag engedélyezett**

➔ VÉGELADÁST ➔

rendezek, mely alkalommal az összes raktáron lévő áruk u. m.

kalapok, czipők, fehérnemük, bőrárúk, keztyük, bőröndök stb. bevásárlási áron alul árusítatnak el.

Szíves látogatásukat kérve, maradtam

Kiváló tisztelettel

RUKAVINA NÁNDOR

Kossuth-utca, Halbrohr-palota.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Fényképészeti műterem megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi június hó 1-én

Szabadkán, Szt.-István-tér Kunetz-házban (Otthon-kávéház.)

a jelen kor színvonalán álló

FÉNYKÉPÉSZETI és FESTÉSZETI MŰINTÉZETET

nyitottam.

Utálva hosszú évi tapasztalataimra, melyet részben külföldön, részben pedig a főváros legelőkelőbb műintézeteiben, mint pl. Koller tanár, Mai és Társa és Uher Ödönnél szereztem, bizton remélem, hogy a legnagyobb igényeket is ki fogom elégíthetni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, kezeskedem **kitűnő** és **izléses** munkákért, Szabadkán. 1900. június havában

vagyok kiváló tisztelettel

Fióközlet Ujvidéken!

Vajda Sándor, fényképész.

Legkellemesebb, legkitünőbb és nélkülözhetlen FOGTISZTÍTÓ SZER tubusokban.

➤ Törvényesen védve. ◀

1 tubus 60 fillér.

➤ Kapható mindenütt. ➤

6 tubus díszes dobozban 3 kor. 60 fill. bérmentve.

Egyedüli készítő és főzetküldési raktár:

SCHWARTZ illatszergyára
hygien, kosmet, laborator ium.

Budapest, Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és főkdület Temesvárott (színházépület).
Kapható: **Winkler L.** illatszerezésnél Szabadkán.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánljának:

Locomobil és gözcseplőgépek 2 1/2 egész 12 hórúg. számkaszalozók, továbbá járgány-cseplőgépek, löhőre-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszfalo- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szeszkavágók, répvágók, kukoricsa-morzsolók, darálók, 6-16-malmok, egytetemes acél-kék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgépgyára.

A CS. KIR. SZAB. ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

Életbiztosítási ágazat (A.) **Vagyonkimutatása 1899. december 31-én.** Főmérleg (B.) Előli biztosítási ágazat.

Vagyon:		Teher:		Vagyon:		Teher:	
korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.
Hitelintézetek, takarékpénztárak- és bankoknál elhelyezett tőke	630.249	12	Külföldi nyemémenyiaralékok	1.800.000	—	Részvényesek váltói	4.800.000
Ingatlanok Triestben, Bécsben, Budapesten és Milanóban (jegyzék szerint)	4.870.400	—	Bendéklőre álló tartalékok	847.018	80	Középens Triestben és a közp. viselkedésűeknél	801.165
Értékpapírok (jegyzék szerint)	41.561.816	—	Arfolyamingadozási tartalékok	479.628	51	Hitelintézetek, takarékpénztárak- és bankoknál elhelyezett tőke	3.458.877
Fenti értékpapírok 1898. decz. 31-ig járó kamatai	322.478	70	A kamatláb lezártállására szolgáló díjtartalékok	47.158.881	70	Ingatlanok Triest- és Milanóban (jegyzék szerint)	588.000
Jelzálog kölcsönök (jegyzék szerint)	328.777	80	Díjtartások	400.000	—	Független károk tartaléka	8.828.979
Hasonlóval járadékok és tőkék	31.027	68	Díjtartások	2.138.908	84	Értékpapírok (jegyzék szerint)	41.874
Kötvénykölcsönök	4.609.186	38	Független károk tartaléka	635.208	78	Fenti értékpapírok 1898. decz. 31-ig járó kamatai	1.014.038
Követelések más biztosító társaságoknál	88.090	38	A biztosítottakat illető nyemémenyítés (külön zárószámú szerint)	44.829	78	Váltók és utalványok társaságoknál	116.292
Külföldi ügynökségek	878.569	96	Biztosító társaságok követelése	84.889	80	Követelések más biztosító társaságoknál	1.478.212
Követelések a társ. közp. vezetőségénél (folyószámla egyenlege)	658.500	70	Külföldi hitelesítők	397.260	68	Külföldi ügynökségek	2.249.367
Külföldi adósok	8.768	78	Külföldi hitelesítők	—	—	Külföldi adósok	811.178
Még nem törlesztett jutalékok és szervezeti költségek	—	—	Külföldi hitelesítők	—	—	Még nem törlesztett jutalékok és szervezeti költségek	—
	58.770.680	54		53.774.680	34	Leltár	—
						Későbbi években esedékes díjak összege	28.808.840
							80.161.286
							28.808.840
							108

A társulat fennállása óta, azaz 1838. június 1-től 1899. december 31-ig **károk fejében kifizettetett 446.713.732.06 korona.**
Az igazgatóság: glanstätteni Dr. Albert Agost báró, rácz-almási Frigyesy Adolf vezérigazgató, Parisi József, Ralli Pál báró, Rohnelt Károly báró, v. t. t. Salem Henrik.
Számvizsgálók: Afenduli György, Pojal Alberti Emil gróf, Goldschmid József, Pavia János vezértitkár.

A MAGYARORSZÁGI OSZTÁLY: Budapest, IV., Váci-utca 20., a társulat saját házában.

Báró Podmaniczky Frigyes, intéző. Frigyesy M., titkár. Lichtenberger J., vezértitkár.

Részletes mérlegek alulírott képviselősnél kaphatók. Ugyanott mindennemű felvilágosítások készpénzzel adtak és élet-, tűz- és szállítvány-biztosítások az «Adriai bizt. társulat», — jégbiztosítások a «Déli» jég- és viszontbiztosító-társaság és balesetbiztosítások a «Nemzetközi baleset-biztosító társaság» részére a legolcsóbb díjtételek és a legkedvezőbb feltételek mellett felvételnek.

A főügynökség Szabadkán **Metzner Henrik** és **Hegedűs Zsigmondnál.**

Legkellemesebb, legkitűnőbb és nélkülözhetetlen FOGTISZTÍTÓ SZER tubusokban.

→ Törvényesen védve. ←
1 tubus 60 fillér.

→ Kapható mindenütt. →
6 tubus díszes dobozban 3 kor. 60 fill. bérmentve.
Egyedül készítő és főszerkesztő raktár:

SCHWARTZ illatszergyára

hygien, kosmet, laborator ium.

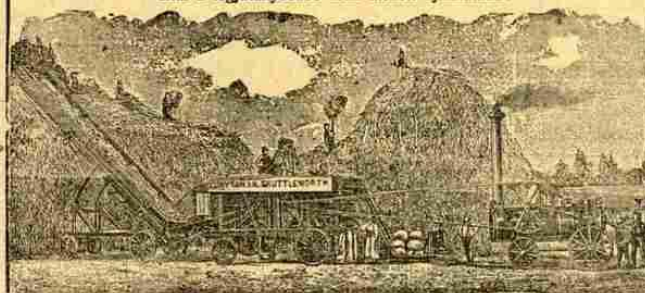
Budapest, Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és főközlét Temesvárott (színházépület)

Kapható: **Winkler L.** illatszerésznel Szabadkán.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánljának:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lőerőig, számkazánosok, konkolyozók, kaszázó- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, éric-malmok, egytetemes acél kék.

2- és 3-vasd ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes iradjegyek kiadatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

A CS. KIR. SZAB. ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

Életbiztosítási ágazat (A.) **Vagyonkimutatása 1899. december 31-én.** Főmérleg (B.) Elemi biztosítási ágazat.

Vagyon:		Teher:		Vagyon:		Teher:	
korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
Hitelintézetek, takarékpénztárak és bankoknál elhelyezett tőke ...	630,249	12	Külön nyegeménytartások ...	1,800,000	—	Résvényesek váltói ...	4,800,000
Ingatlanok Triestben, Bécsben, Budapesten és Milánóban (jegyzék szerint) ...	4,870,400	—	Rendelkezésre álló tartalék ...	647,018	80	Közpénz Triestben és a közpénztárságoknál ...	801,185
Értékpapírok (jegyzék szerint) ...	41,561,816	—	Arfolyamigazozási tartalék ...	479,698	61	Hitelintézetek, takarékpénztárak és bankoknál elhelyezett tőke ...	3,458,577
Fenti értékpapírok 1898. decz. 31-ig járó kamatai ...	223,478	70	A kamattal lezártak sára szolgáló díjtart. ...	400,000	—	Ingatlanok Triest- és Milánóban (jegyzék szerint) ...	588,600
Jelszólag kölcsönök (jegyzék szerint) ...	338,777	80	Díjtartások ...	2,138,908	84	Értékpapírok (jegyzék szerint) ...	8,828,979
Hasonlóképp járadékok és tőkék ...	22,287	68	Függő károk tartaléka ...	655,206	78	Fenti értékpapírok 1898. decz. 31-ig járó kamatai ...	41,874
Kötvénykölcsönök ...	4,509,196	28	A biztosítottakat illető nyereségnyeresz (külön szárazsámka szerint) ...	44,893	78	Váltók és utalványok szárazsámka ...	1,014,928
Követelések más biztosító társaságoknál ...	85,080	38	Biztosító társaságok követeléseivel	84,889	80	Kölcsönök értékpapírokra ...	119,399
Különféle nyereségek ...	878,569	96	Különféle hiteleszők ...	587,240	68	Követelések más biztosító társaságoknál ...	1,478,212
Követelések a társ. közp. vezetőségénél (folyószámla egyenlege) ...	658,300	70				Különféle ügynökségek ...	3,349,367
Különféle adósságok ...	8,758	73				Különféle adósságok ...	811,178
Még nem törlesztett jutalékok és szervizelési költségek ...	—	—				Még nem törlesztett jutalékok és szervizelési költségek ...	—
						Leljár ...	—
Összesen	58,770,680	34		58,770,680	34		
						Készletbeli értékek esedékes díjak összege ...	23,808,840
							60,161,886
							15

A társulat fennállása óta, azaz 1838. június 1-től 1899. december 31-ig károk fejében kifizettetett **446,713,732 06 korona.**
Az igazgatóság: glanstätteni Dr. Albert Agost báró, rác-zálmási Frigyesy Adolf vezérigazgató, Parisi József, Ralli Pál báró
Reineit Károly báró, v. t. t. Salem Henrik.
Számvizsgálók: Afenduli György, Pojal Alberti Emil gróf, Goldschmid József. Pavia János vezértitkár.

A MAGYARORSZÁGI OSZTÁLY: Budapest, IV., Váci-utca 20., a társulat saját házában.

Báró Podmaniczky Frigyes, intéző. Frigyesy M., titkár. Lichtenberger J., vezértitkár.

Részletes mérlegek alulírott képviselősnél kaphatók. Ugyanott mindennemű felvilágosítások készpénzre adtak és élet-, tűz- és szállítvány-biztosítások az «Adria bizt. társulat», — jégbiztosítások a «Déli» jég- és viszontbiztosító-társaság és balesetbiztosítások a «Nemzetközi baleset-biztosító társaság» részére a legolcsóbb díjtételek és a legkedvezőbb feltételek mellett fölvételnek.

A főügynökség Szabadkán Metzner Henrik és Hegedűs Zsigmondnál.